

Christian Bartholdys prædiken ved Indre Missions årsmøde 1942

Taler

Christian Bartholdy
Sognepræst

Dato

8. juni 1942

Sted

Esbjerg

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ifm. Indre Missions årsmøde i Esbjerg i 1942.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 14, vers 15-21

SANDHEDENS ÅND

Vi holder pinsefest, fordi Helligånden er kommet til jord. Det er et gammelt minde. Men når vi fejrer det stadig, er det, fordi uden den Ånd er vi fortabt, og med den Ånd er vi frelst. Jesus viser os det igennem det navn, han her giver Ånden: Sandhedens Ånd.

Vi må huske på, at løgnens Ånd er i verden i forvejen. Og vi var prisgivet løgnen, hvis ikke sandheden kom til os. At være overgivet til løgnen er at være fortabt. Det menneske går i brokkassen, der kan ikke blive menneske ud af ham i evigheden. Læg også mærke til, at de, som begår sig med løgn, hvis liv er en løgn, de holder sig borte fra Gud og hans ord. Der er åben krig mellem sandhed og løgn. I den krig at stille sig på løgnens side eller at stille sig neutral, det er at fornægte sandheden, det er at vælge den evige fortabelse.

Er der virkelig nogen, der gør det? Ja, det gør f.eks. de, som er glade for, at man ikke véd sandheden. Vi mennesker véd ikke sandheden om livet. Vi véd ikke, hvor vi er, ikke, hvorfra vi er, ikke, hvorhen vi skal. Og der er mennesker, for hvem det er en pine, en uro, et altid åbent spørgsmål. De mennesker kan frelses, når sandheden finder dem. Men der er mennesker, desværre også her, for hvem det er en nemhed, en behagelighed, at der er ingen, der véd sandheden. Der er så mange meninger, siger de, ingen véd, hvad der er det rette. De er akkurat lige så tilfredse, som Pilatus var, da han stod foran Jesus, som sagde, han var

sandhedens konge, og sagde sit berømte: Tja, hvad er sandhed!

Pilatus-mennesker er på fortabelsens vej. Når man er glad for, at sandheden ikke er kendt, så er man ven med løgneren. Så er det en given sag, at man er fjende af sandhedens Ånd. Og det er jo en underlig ting ved den Ånd. Synd og bespottelse skal forlades mennesker, lige meget hvor slemt de spotter, siger Jesus, kun bespottelse af Ånden kan aldrig tilgives. Man kan bande og gøre grin med det hellige, man kan håne vor Herre Jesus, forfølge ham og hans kirke, og dog kan der blive vej tilbage. Man kan være i ustand med Gud fader og med sønnen i årevis og dog blive frelst. Men kommer et menneske for alvor i ustand med Guds hellige Ånd, så er det menneske for evig fortabt. For sandhed er sandhed, og når den een gang er udtalt, så råder den. Det er jo det, H. C. Andersen lader os forstå så morsomt i eventyret om kejserens nye klæder. I husker nok disse to bedragerere, som skulle væve en umådelig fin kåbe til kejseren, men der var det mærkelige ved den, at hvis man var uværdig til sin bestilling, kunne man ikke se den. Nu lavede de her to kanaler ingenting, men svindlede med det hele, men der var ingen, der turde sige, at der ingenting var, kejseren heller ikke. Og til sidst blev han jo ført i stort optog, og ingen turde sige, hvad de så, indtil et barn råber: »Ja, men han har jo ingenting på. Og da det først een gang var sagt, så kunne det ikke standses, det greb mere og mere om sig, for sandheden har en vældig magt, når den først er sagt. Sandheden har magt.

Og sandheden er kommet her til jord. Men ganske vist var sandheden en anden, end mennesker nogensinde havde drømt om, sandheden var nemlig en person. Vi ville jo mene, sandheden var noget, der kunne siges, udtrykkes. Er der een Gud, eller er der flere? Er det himmel eller helvede eller slet ingenting, der venter os efter døden? Er mennesket et højere dyr, eller er det en lavere engel? På alle vore spørgsmål kom der svar. Svaret hedder: Jesus. Han er vejen, han er sandheden, idet han er vejen og livet, d. v. s. virkeligheden. Og nu er spørgsmålet om sandheden på en måde vendt om, for nu hedder det ikke: Kender du sandheden? har du hørt sandheden? Det kan man spørge hedningerne om. Men i et kristent land er det ikke afgørende, om jeg har sandheden, men spørgsmålet er dette: Har sandheden mig? Husk på, sandheden er en person. Du kan ikke eje ham, men han kan eje dig. Vi har ikke magt over sandheden, men sandheden har magt over os, eller den har det ikke, så er vi i løgnens klør. Har Jesus, som er sandheden, fået magt over dig? Forstår I, det er det, sandhedens Ånd arbejder på uafsladeligt. Sandhedens Ånd, ja, d. v. s. Jesu Ånd.

Derfor er det heller ikke nok dertil at svare: Jeg har altid været et menneske, man kunne stole på, jeg bruger ikke løgn. For det, Gud vil med at give os sin søn og give os sin og hans Ånd, det er noget langt dybere end blot at tale sandhed. Det er betegnende, at Jesus et sted siger om djævelen, som jo er en løgner, at han *står* ikke i sandhed. Det er nemlig ikke udelukket, at løgneren kan *tale* sandhed. Som man sagde, da jeg var student: Det kan være sandt – skønt det har stået i Politiken«. Da djævelen nærmede sig vor frelser, nævnede han skriftord. De var da sande nok. Men han står ikke i sandheden, det går dybere. For at et menneske kan komme til at stå i sandheden, må han flyttes. Du må flyttes. Derfor efterlod vor frelser os ikke blot et ord, for det ord kan også vantro og løgnere slå om sig med, men han efterlod sig en menighed, han efterlod sig et folk, og der må vi have hjemme, hvis vi skal frelses. Vi fik hjemme dør i dåben. Ja, dåben kom netop med Ånden, for pinsedag var den dag, da disciplene første gang udførte Jesu afskedsbefaling om at døbe. Da blev de 3000 flyttet over i sandheden, for det faldt jo sammen med deres sindsflytning, den, som kaldes omvendelse. Nu er de to begivenheder i vort liv skilt ad. Og mangfoldige døbte fik aldrig inderligt hjemme der, hvor de i grunden ved dåben fik hjemme. Alle danske har hjemme i Danmark, men en landsforræder er alligevel fremmed i sit fædreland. Guds Ånd arbejder på at få de døbte til med helt hjerte at flytte over i Guds elskede søns rige.

Sandhedens Ånd vil ikke blot lære os nogle sandheder, noget, som er sket for 2000 år siden, nej, den vil knytte os sådan til ham, som er sandheden, at løgnen jages ud af os. Og derfor er sandhedens Ånd ikke færdig med os, fordi vi er blevet omvendt. Står du i sandheden i dag? Sandheden er så vældig, at det er ikke nok at kunne sige den. Der stod en mand og vidnede i et missionshus: »Jeg har mine fødder på klippen.« Men nede i forsamlingen sad den mands skomager, og han tænkte ved sig selv: »Ja, men du har dine fødder i et par støvler, som du ikke har betalt!« Løgnen er så mangfoldig, at der skal strides et helt liv med hjælp af Guds Ånd for at komme ud af den. Når Paulus skildrer sig selv, som han er af naturen, siger han: »Jeg er kødelig, solgt under synden«; man kunne godt sige: solgt under løgnen.

Derfor er det, – Guds børn kender noget til det –, at man kan bedrøve Guds Ånd ved at tie. Man siger ikke et usandt ord. Og dog er man usand. Man er mellem mennesker, som man kan høre ikke kender sandheden, for de kender ikke Jesus, og man hører på dem uden at sige noget, og bagefter er man så skidt tilpas. Man har bedrøvet sandhedens Ånd. Den dybe, forunderlige sandhed,

som Gud har betroet mig om livet, om døden, om synden og om ham, som er syndens overvinder, den må ikke forties. For sandheden kan ties ihjel.

Det er i det daglige vor store fristelse. Og det ser ud til, at det vil blive vor tids fristelse, hvor det igen er blevet sådan, at sandheden koster. Ham kostede den et kors. Dèr er jeg så bange for vort folk og vor kirke. I en tid, hvor sandhed og løgn brydes som aldrig før, der er det usandhed at ville være neutral. Når løggen slynges ud, er det vor pligt, Guds kirkes pligt, at sige: Det er løgn. Hvis det her i landet skal siges, at jøderne er skyld i vore ulykker, så må vi råbe det ud: Det er løgn. Guds menighed må have mod til at være barnets røst i »kejserens nye klæder«, have mod til at sige det om den, som har magten, kejseren eller hvem det nu er: Ja, men han har jo ingenting på!

Lad mig også nævne det hykleri, som er meget ældre end den 9. april 1940: Vi lader, som om vi er et kristent folk. Det menneske, som beherskes af løggen, går i brokkassen. Hvad tror I, der vil ske med det folk, som lader sig beherske af løgn? Hvad tror I, der vil ske med den kirke, som lader sig beherske af løggen?

Der er det, Indre Mission gerne vil være, barnets røst, sandhedens ord, som ikke kan ties ned, når det først er sagt: Ja, men han har jo ingenting på! Jeg tror om adskillige af jer, at I gennem den prædiken, her lyder, har mødt sandhedens Ånd, som har hvasket til dig: Du har jo ingenting, du kan jo ikke møde Gud. Så grib da efter Jesus! Amen.

Kilde

Bartholdy, Christian: "Guds godhed og strenghed – 25 prædikener ved Indre Missions årsmøder 1934-1958", s. 54-59. O. Lohses Forlag. København. 1959.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Indre Mission, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

Relateret

Christian Bartholdys prædiken ved Indre Missions årsmøde 1945
26. juni 1945

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christian-bartholdys-praediken-ved-indre-missions-arsmode-1942>